

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Lausunto Yhden luukun periaatteen toteutuminen ympäristöasioissa - raportista

INFRA ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Menettelysäännösten kehittämisenäkymät

INFRA ry kannattaa toimenpiteitä, jotka sujuvoittavat lupamenettelyjä ja siten nopeuttavat yritysten investointeja ja vaikuttavat osaltaan talouskasvuun ja työllisyyteen.

INFRA ry:n näkemyksen mukaan erillisiä viranomaismenettelyjä ja viranomaisia olisi merkittävästi vähennettävä, lupamenettelyn kestoa tulisi lyhentää ja luvansaannin ennakoitavuutta lisätä. Lisäksi tulisi etsiä ympäristölupamenettelylle vaihtoehtoisia ennakkovalvonnan tapoja niille toiminnoille, joilta EU ei edellytä lupaa. Maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteiskäsittely on hyvä askel kohti todellista yhtä lupaa ja nyt esitetty ajatus hankeluvasta, joka tulisi kattamaan kiviainesten oton hankekokonaisuuden päättyvät, on kannatettava.

INFRA ry toteaa, että lupa-asioissa tulee siirtyä ripeästi sähköisiin menettelyihin, jotka osaltaan yhdenmukaistavat lupaehdot ja nopeuttavat merkittävästi luvan hakuprosessia. Yhtenä merkittävänä tekijänä lupien saannin pitkittymiselle ja lupaehdot vaihtelulle on kuntasektorin viranomaisten suuri työtaakka ja heikko osaaminen. Tähän pitää saada nopeasti muutosta ja siksi on erittäin tärkeää muodostaa viranomaisissa valtakunnallisia osaamiskeskittymiä, jotka ymmärtävät eri teollisuuden sektoreiden toimintaa ja ympäristövaikutuksia syvällisemmin ja siten osaavat kohdistaa vaatimuksensa toiminnan kannalta oleellisiin asioihin ja neuvoa ja opastaa sekä kuntaviranomaista että toiminnanharjoittajia.

INFRA ry korostaa, että yhdenmukainen sähköinen neuvonta ja lupahakemuksen käsittely sekä toiminnan aikainen raportointi tulisi saada pikaisesti käyttöön. Infra-alan toiminnanharjoittajan toiveena on yksi järjestelmä sekä valtion että kuntien viranomaisia varten. Infra-alalla toimitaan usein koko maan laajuisesti ja varsinkin alan isot yritykset ovat tekemisissä laajan kuntajoukon kanssa joten olisi kohtuullista toiminnanharjoittajan kannalta että asiointi viranomaisen kanssa olisi yhteneväistä.

Yhden luukun periaatteen toteuttaminen nopeuttaa hankkeita, joissa on esimerkiksi selkeä maa-aines- ja/tai ympäristöluvan tarve. Vesilain mukaisen luvan tarpeellisuudesta

Lausunto YM4/065/2014

eri viranomaiset ja/tai asianosaiset voivat olla hyvin eri mieltä. Lupatarveratkaisuihin tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota heti hankkeen käynnistyessä, jotta asia voi edetä joutuisasti ja ilman turhaa viivytystä. Näiden ratkaisujen tekemisessä eri viranomaisista koottava hankeryhmä nopeuttaisi lupaprosessia ottamalla kantaa jo hankkeen alussa eri lupien tarpeeseen ja luvittaviin viranomaisiin.

Yhden luukun käyttämisessä tulee huomioida myös tilanteet, joissa hankkeen käynnistyessä ei vielä pystytä ennakoimaan kaikkia lupatarpeita tai joissa hankkeen käynnistyminen edellyttää ensin jotakin yksittäistä lupaa, jonka jälkeen on vasta mahdollista hakea muita lupia. Esimerkiksi LSL:n mukaisen poikkeusluvan saaminen voi olla ehto koko hankkeelle ja päätös siitä tulee voida hakea ennen varsinaisen hankkeen käynnistämistä. Lupatarve voi tulla ajankohtaiseksi myös myöhemmin kuin hankkeen käynnistyessä. Esimerkiksi kierrätystoiminnan aloittaminen maa-ainesalueella vaatii usein sitä, että ototoiminta on jo saatu käyntiin.

Yhden luukun mallin lupapäätöksen hinnoittelu pitäisi olla selkeästi esitetty, että hakija voi vertailla eri ratkaisujen kustannuksia myös ennakkoon. Lisäksi tulee arvioida uudelleen yhdistetyn luvan maksuperusteet jos lupaviranomainen onkin muu kuin kunnan viranomainen.

YVA-menettelyn ja lupaprosessien päällekkäisyyksien poistaminen tulee olla mukana yhden luukun mallissa. Ympäristövaikutusten arviointia suoritetaan kiviainesten tuotannossa olemassa olevan lainsäädännön kautta useassa luvassa. Maa-aineslain (MAL) mukaisessa maa-ainesten ottoluvassa toiminnanharjoittaja selvittää mm. maiseman – ja luonnonarvojen muuttumista. Ympäristönsuojelulain (YSL), ympäristönsuojeluasetuksen (YSA) ja kivenlouhimoiden, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskauksen ympäristönsuojeluasetuksen (Muraus) mukainen ympäristölupa velvoittavat toiminnanharjoittajan selvittämään toiminnan vaikutukset ympäristöön, pohja- ja pintaveteen, luontoon ja muuhun paikalliseen toimintaa sekä ihmisiin. Mikäli toimintaa on tarkoitus tehdä pohjaveden pinnan alapuolella tai toiminnalla muuten on vaikutusta pohjavesiin, selvitetään nämä asiat vielä erikseen vesiluvan mukaisessa luvitusprosessissa. YVA-prosessissa nämä samat asiat selvitetään myös kertaalleen. Prosessit ovat paljolti päällekkäisiä ja päällekkäisyys aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia sekä viranomaisille että toiminnanharjoittajille. Myös kansalaisten ja sidosryhmien osallistuminen moninkertaisessa prosessissa on hankalaa.

Kiviainesten oton tulisi olla mahdollista kiviainesten ottoon kaavoituksessa merkityllä alueella yhdellä lupaprosessilla ilman erillistä YVA-menettelyä. Mikäli YVA-menettely kaava- alueella tarvitaan, tulisi se tehdä nk. kaava-YVAna kaavoituksen yhteydessä. Kaava-YVAssa tulisi huomioida myös kierrätysmateriaalien käsittelypaikkavaraukset.

INFRA ry toivoo että viranomaiset ja alan toiminnanharjoittajat voisivat yhdessä tehdä käytännön malleja hakemusasiakirjoista ja oleellisista selvityksistä, lisäksi olemassa olevaa ohjeistusta olisi hyvä tarkentaa ja ajantasaistaa. On erittäin tärkeää, että olisi saatavilla tietoa ja hyviä käytäntöjä toimialan lupaprosesseista niin viranomaista kuin toiminnanharjoittajaakin varten. Kysymys-vastauspalstat olisivat myös toimiva keino lisätä

Lausunto YM4/065/2014

lupaviranomaisten ja toiminnanharjoittajien tietoisuutta toimialan oleellisista ympäristövaikutuksista ja lupaehdoista.

INFRA ry huomauttaa lisäksi, että kaikilla lupa- ja valvontaviranomaisilla, niin kunnallisilla kuin valtiolla, tulee olla yhtäläinen ohjeistus ja linjaukset lupa-asioissa ja päätöksenteossa.

INFRA ry:n näkemyksen mukaan lupapäätöksessä tulee keskittyä olennaiseen ja lupapäätöksen tulee olla selkeä ja ymmärrettävä, jotta sen noudattaminen on mahdollista käytännön tasolla ja työmaaolosuhteissa. Tämä voitaisiin hoitaa siten, että luvassa olisi erikseen tiivistetty lupapäätös ja tarvittaessa liitteenä pidempi selvitys esimerkiksi lainsäädännön velvoitteineen. Nyt lupapäätökset vaihtelevat merkittävästi eri kunnissa ja siksi olisi tarpeen ohjeistaa viranomaista myös lupapäätöksen muotoseikoissa.

INFRA ry esittää että myös kiviainesalan tyypillisimmistä lupaprosesseista tehtäisiin erillisselvitys vielä ennen varsinaisen lakihankkeen aloittamista.

Sähköinen asiointi

INFRA ry kannattaa sähköisen asioinnin käyttämistä ja kehittämistä ja esitettyjä suunnitelmia koskien sähköistä asiointia. Järjestelmän tulee olla helppokäyttöinen ja selkeä, jotta sähköisestä asioinnista tulee aitoa hyötyä myös hakuvaiheessa. Järjestelmän tulee sujuvoittaa ja nopeuttaa myös viranomaisten toimintaa.

INFRA ry kannattaa myös menettelytapasäännösten yhtenäistämistä osana sähköisen asioinnin kehittämistä. INFRA ry kannattaa erityisesti toimenpiteitä, jotka helpottavat lupien hakemista ja nopeuttavat lupaprosesseja sekä joiden avulla voidaan esimerkiksi välttää ylimääräisiä selvitys- tai täydennyspyyntöjä.

Jätesäätely

INFRA ry kannattaa jätesäätelyä koskevassa liitteessä esitettyä mahdollisuutta kehittää lainsäädäntöä siten, että ”luonnolliset” tai ”luonnonmukaiset”, haitattomat tai vaarattomat ”jätteet” erotettaisiin kokonaan omaksi ryhmäkseen, joiden käsittelyä koskisi lievemmät vaatimukset kuin muuta jätteenkäsittelyä. INFRA ry:n näkemyksen mukaan Tarastin ryhmän esittämä ajatus siitä, että puhtaiden maa-ainesten jätestatus olisi kokonaan poistettava, on kannatettava. Kuten liitteessä todetaan, massojen varastointiin tulisi tarvittaessa olla mahdollisuus puuttua. Tällöin on kuitenkin sallittava massojen välivarastointi kolmeksi vuodeksi.

INFRA ry huomauttaa, että puhtaiden maa-ainesten jätteeksi luokittelu ja siinä ilmenneet epäselvyydet on erityisesti hyötykäytön esteenä. Toiminnanharjoittajien piirissä on jatkuva epä tietoisuutta jätelain soveltamisesta ja erityisesti maa-ainesten luokittelusta jätteeksi. Toiminnanharjoittajien kannalta jätelain soveltamisen tulisi olla siinä määrin

Lausunto YM4/065/2014

selkeää ja mahdollisimman vähän tulkinnanvaraista, että jäteluokittelu osataan tehdä oikein työmaaolosuhteissa. Jätteeksi luokiteltavat puhtaat maa-ainekset joudutaan kuljettamaan maankaatopaikalle, vaikka kyseessä olisi täysin käyttökelpoinen materiaali. Kuljettaminen maankaatopaikalle ei ole taloudellisesti eikä ympäristönäkökohdista järkevää, koska maankaatopaikkoja on rajoitetusti ja kuljetusmatkat saattavat olla hyvinkin pitkiä.

Puhtaiden maa-ainesten hyötykäyttöä voidaan edistää ja hallinnollista taakkaa keventää INFRA ry:n näkemyksen mukaan myös ottamalla paremmin huomioon kaavoituksen tarjoamat mahdollisuudet kiviaineshuollon tarpeiden etukäteissuunnittelussa, säätämällä mahdollisimman laaja määritelmä maa-ainesten jatkokäytön varmuudelle sekä muuttamalla YVA- asetuksen raja-arvoja huomioimaan paremmin materiaalin ominaisuudet.

Helsingissä 26.8.2016

INFRA ry

Eija Ehrukainen

Johtaja, ympäristö ja yhteiskunta-
vastuu